

Regelrådets uppgift är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Justitiedepartementet

# Yttrande över Åtgärder för en mer hållbar konsumtion (SOU 2025:124)

## Regelrådets ställningstagande

Regelrådet bedömer att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

## Motivering till Regelrådets ställningstagande

Konsekvensutredningen är i några avseenden tillräckligt tydlig. Överensstämmelse med EU-rätten kan nämnas som en aspekt som redovisats påtagligt tydligt. Det finns emellertid också ett flertal aspekter där redovisningen i varierande grad brister i tydlighet. Detta gäller kostnadspåverkan för företag, påverkan på konkurrens och särskild hänsyn till små företag. När det gäller kostnadspåverkan är det positivt att vissa kvantifierade uppskattningar redovisas men inte minst eftersom det lyfts fram att små företag i några avseenden kan behöva anpassa sig mer, hade en mer heltäckande beskrivning behövts av kostnadspåverkan för företagen. Exempelberäkningar eller scenarier hade kunnat övervägas i de fall där kvantifiering inte gjorts. Även särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande hade behövt en mer utvecklad beskrivning av konsekvenserna av att övergångsregler inte finns i vissa avseenden, i detta fall där den frågan synes ha en stor betydelse i vart fall för vissa företag. Regelrådet har förståelse för att handlingsutrymmet av allt att döma är obefintligt, men de möjliga konsekvensernas omfattning hade likväl motiverat en mer utvecklad beskrivning. Slutligen anser Regelrådet att i ett ärende som detta, där företag tydligt berörs av förslaget hade även beskrivningen av hur utvärdering kan genomföras behövt ta upp frågan om hur just konsekvenser för företag kan utvärderas på ett tydligare sätt.

## Innehållet i förslaget

Förslaget innebär att nya och ändrade bestämmelser i EU-rätten ska genomföras i svensk rätt. Det föreslås en ny lag om reparation av konsumenters varor och ändringar i fem lagar samt i förordningen med instruktion för Naturvårdsverket. I sak handlar förslaget om att på olika sätt främja korrekt information om och förhindra vilseledande marknadsföring om hållbarhet hos varor och att främja reparationer av produkter där så är möjligt. Ändringen i Naturvårdsverkets instruktion handlar om ett nytt uppdrag för denna myndighet.

## Bedömning av delasppekter

### Problembeskrivning och syftet med förslaget

I betänkandet anges att åtgärderna syftar till att bidra till mer miljömässigt hållbara konsumtionsmönster och att minska förtida kassering av fungerande varor, vilket anges leda till minskade utsläpp av växthusgaser. Vidare anges att utredningens uppdrag är att föreslå hur två EU-direktiv ska genomföras i svensk rätt. Det gäller direktivet om mer konsumentmakt och reparationsdirektivet. Direktiven anges vara en del av EU:s gröna giv. Det finns även mer specifika beskrivningar av syften med olika delförslag som ingår i författningsförslaget på olika ställen i betänkandet.

Regelrådet gör följande bedömning. Det finns en beskrivning av den allmänna bakgrunden att EU-rättsliga bestämmelser ska genomföras och även av de problem som dessa bestämmelser avses lösa. Beskrivningen är tillräckligt tydlig.

Regelrådet finner beskrivning av problem och syfte med förslaget godtagbar.

### Konsekvenser om ingen åtgärd vidtas

Det anges att om inga nya nationella bestämmelser införs (nollalternativet) innebär det att Sverige inte fullt ut genomför de krav som följer av direktivet om mer konsumentmakt och reparationsdirektivet. I ett unionsrättsligt perspektiv skulle nollalternativet innebära att Sverige inte uppfyller direktivets minimikrav. Det beskrivs vilka EU-rättsliga följder som kan uppstå för Sverige i ett sådant fall, inklusive ekonomiska sanktioner. Vidare anges nollalternativet innebära att syftet med direktiven inte uppnås, nämligen att stärka konsumenters möjlighet att göra miljömedvetna val och att underlätta reparation och återanvändning av varor. Det kan också innebära att antalet reparationer inte ökar, vilket medför att den förväntade positiva påverkan på miljön inte uppnås. För företag som har verksamhet i flera länder i unionen kan det innebära en osäkerhet om vilken nationell ordning som gäller.

Regelrådet gör följande bedömning. Det finns en beskrivning såväl av möjliga rättsliga konsekvenser av ett nollalternativ som av konsekvenser för de syften som lagstiftningen har. Sett utifrån de aspekter som Regelrådet har att beakta är det positivt att även vissa effekter för företag lyfts fram. Regelrådet noterar att beskrivningen i huvudsak fokuserar på nackdelar med ett nollalternativ. Generellt sett är det ofta bra att lyfta fram såväl för- som nackdelar med nollalternativ och andra alternativa lösningar, för tydlighetens skull. I detta fall hade det i princip kunnat vara av intresse att ge en bild av hur trenden sett ut när det gäller reparationer och återbruk och hur den skulle kunna väntas utvecklas utan de nya rättsliga kraven. Detta slags scenarioanalyser av nollalternativ över tid är emellertid inte obligatoriska. Eftersom det ändå har beskrivits ett flertal möjliga och såvitt Regelrådet kan förstå relevanta konsekvenser av nollalternativet är i alla händelser beskrivningen tillräcklig utifrån förutsättningarna i ärendet.

Regelrådet finner redovisningen av konsekvenser om ingen åtgärd vidtas godtagbar.

### Alternativa lösningar

Generellt sett framhålls i betänkandet att de aktuella direktiv som ska genomföras är fullharmoniseringsdirektiv, med begränsade möjligheter till nationella särlösningar. Några

alternativa sätt att genomföra bestämmelserna beskrivs emellertid. Således anges att det skulle vara möjligt att i några fall låta bestämmelser träffa såväl marknadsföring till näringsidkare som till konsumenter. Det beskrivs för- och nackdelar med en sådan lösning, inklusive möjliga nackdelar för svenska näringsidkare med ett mer omfattande tillämpningsområde än det som tillämpas för företag i nordiska och andra europeiska länder. Det finns också en beskrivning av en möjlighet att förlänga näringsidkarens (försäljarens) ansvar för fel hos en produkt längre än det som krävs som minimum enligt de ändrade EU-rättsliga bestämmelserna. Det anges att befintliga svenska bestämmelser går längre än vad som minimum krävs enligt det ursprungliga direktivet och vilka för- och nackdelar som förslagsställaren ser med att även gå längre än minimum när det gäller ändringen.

Regelrådet gör följande bedömning. Beskrivningen av alternativa lösningar – i de avseenden sådana finns – är tydlig. Det är bra att det anges tydligt vilka för- och nackdelar som bedöms finnas för berörda företag med de alternativ som väljs bort.

Regelrådet finner redovisningen av alternativa lösningar godtagbar.

## Berörda företag

När det gäller bestämmelser som genomför direktivet om mer konsumentmakt anges bland annat följande. Utredningens bedömning anges vara att det är företrädesvis detaljhandelsföretag som berörs av de ändringar som handlar om förköpsinformation. Avsevärt fler företag kommer att omfattas av ändringarna om otillbörlig marknadsföring. En mycket bred grupp av företag kommer att beröras. Inte bara säljare av varor utan även tjänsteföretag som använder sig av miljöpåståenden i marknadsföring mot konsument omfattas, exempelvis hotell, restauranger, försäljare av resor eller städföretag.

Avseende bestämmelser som genomför reparationsdirektivet anges bland annat följande. Reparationsskyldigheten omfattar i första hand tillverkare. Skyldigheten är begränsad till tio varor som finns i en bilaga till reparationsdirektivet. När det gäller antalet berörda företag som kan komma att omfattas av reparationsskyldigheten finns det omkring 50 företag som är klassificerade inom kategorin industri för hushållsmaskiner och hushållsapparater. Eftersom skyldigheterna enligt lagen sekundärt kan gälla andra kommer dock avsevärt fler att beröras. Som jämförelse fanns det enligt Statistiska centralbyrån omkring 3 900 svenska företag kodade som partihandelsföretag inom elektronikvaror samt partihandel med hushållsapparater och elartiklar. År 2023 var omsättning bland partihandlare med elektronik 165,4 miljarder kr och för partihandlare med vitvaror och hushållsapparater 301,9 miljarder kr. Det finns företag som inte återfinns inom dessa kategorier men som ändå är leverantörer av elektronikvaror. Utöver partihandelsföretag finns det mellan 2 000 och 3 000 elektronikföretag inom detaljhandeln, som huvudsakligen säljer elektronikvaror eller vitvaror till konsumenter. Detaljhandeln med elektronik och vitvaror som huvudsaklig inriktning omsatte 66 miljarder kr år 2024. Eftersom skyldigheten för reparation i vissa fall kan läggas på annan än tillverkaren framhåller utredningen att elektronikvaror säljs inom andra grenar av detaljhandeln.

Den förlängda felansvarstiden anges beröra alla näringsidkare som säljer varor och tjänster till konsumenter, såväl e-handelsföretag som näringsidkare med affärslokaler. Totalt fanns det 74 000 företag som var registrerade som detaljhandelsföretag. Det anges emellertid också kunna konstateras att ett stort antal varor till sin natur är sådana att de inte berörs av ändringarna eftersom de har kortare hållbarhetstid än den föreslagna felansvarstiden. Det anges vara vanligare att reparatörer är små och medelstora företag medan tillverkare oftare är större företag.

Regelrådet gör följande bedömning. Det finns en beskrivning av de berörda företagens branschtillhörighet som är tydlig och det finns också, delvis kvantifierade, uppgifter om hur många företag som skulle kunna beröras av förslaget. Det som är mindre tydligt är i vilken mån som de berörda företagen bedöms vara små eller stora, men som refererats finns det uppgifter om skillnader i storlek hos reparatörer och tillverkare. De uppgifter som finns om omsättning bland partihandlare indikerar att den ekonomiska storleken hos de berörda verksamheterna som helhet betraktad inte är oväsentlig. Sammantaget finner Regelrådet att det finns tillräcklig beskrivning av berörda företag även om en mer utvecklad beskrivning av företagens storlek skulle ha haft ett värde.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag godtagbar.

## **Påverkan på företagens kostnader och intäkter**

I betänkandet anges dels vilken bedömning av konsekvenser som EU-kommissionen gjorde vid utarbetandet av förslagen till direktiv, dels vilka bedömningar som den nu aktuella utredningen gör. När det gäller EU-kommissionens bedömning anges bland annat att denna ger en bild av hur kommissionen på unionsnivå bedömt kostnaderna för företag, besparingar för konsumenter samt påverkan på miljö. Det anges kvantifierade bedömningar (i euro) för kostnadspåverkan för ett genomsnittligt företag. För reparationsdirektivet bedömdes det bli minskade intäkter för företag till följd av utebliven försäljning och minskad produktion av nya varor, en förändring som EU-kommissionen inte kvantifierat.

När det gäller utredningens egen bedömning anges direktivet om mer konsumentmakt bland annat kunna medföra kostnader för företag som gör miljöpåståenden som enligt förslaget måste ha stöd av en genomförandeplan som regelbundet kontrolleras av en oberoende sakkunnig eftersom en sådan process kan vara annorlunda än det som företaget gör idag. Bestämmelser om utökade krav på information till konsumenter anges kunna ge kostnadsökningar för företag som ska ge denna information. Genom att det införs ett harmoniserat meddelande och harmoniserad märkning anges förutsättningarna för att ge information förändras i viss mån och det anges att kostnaderna bedöms vara begränsade och framför allt initiala. Utredningen gör ingen kvantifiering av detta. Det anges att de sammantagna kostnaderna för anpassning till de nya reglerna beror på många olika faktorer som enligt utredningen är svåra att uppskatta. Det beskrivs att berörda företag har tillfrågats om sin syn på vad kostnadsförändringen kan uppskattas till och att Svensk Handel har angett att en butikskedja uppskattat kostnadsökningen till 23 miljoner kr. Uppskattningen har uppgetts inbegripa kostnader för bland annat tryckning material och arbete ned förändringar i butiker. Utredningen har emellertid inte fått några uppgifter om vilken butikskedja det rör sig om eller storleken på den. Uppgiften anges därför vara svår att värdera. Enligt utredningens uppfattning bör kostnaden för ett enskilt företag vara väsentligt lägre. Att det saknas övergångsbestämmelser i direktivet om mer konsumentmakt anges påverka bland andra säljare av varor som tillverkats och märkts före ikraftträdandet. Denna effekt anges ha uppskattats till 3 miljoner kr per företag, enligt uppgift från Livsmedelsföretagen, bland annat till följd av krav på ändring av förpackningar.

När det gäller reparationsdirektivet anger utredningen att kostnader kan uppkomma initialt för att knyta till sig kompetens gällande reparation av varor. För större företag finns sådan kompetens redan i dag i stor utsträckning genom att de redan har egen reparationsverksamhet. Det kan antas att framför allt mindre företag kommer att behöva anpassa sig till det nya regelverket. Enligt direktivet ska kostnaderna för företagen finansieras genom en rätt att ta ut en skälig avgift av konsumenten för reparation. Det innebär att det inte

ska uppkomma några kostnader för dessa företag att iaktta skyldigheterna. Avsikten är i stället att företagen ska kunna tillgodogöra sig en vinst på att utföra reparationer. Trots detta bedömer utredningen att det kan krävas vissa initiala kostnader för att anpassa verksamheten till lagens krav. Denna uppskattning kvantifieras inte.

Utredningen anser för sin del att EU-kommissionens bedömning om minskad omsättning av vissa varor på grund av ökad andel reparationer är tveksam. Utredningen bedömer att konsumenter i alla händelser kan vara beredda att betala mer för hållbara varor eftersom den totala kostnaden per år kan bli lägre. Utredningen för ett resonemang där det bland annat nämns att reparationsskyldigheten berör endast tio varukategorier. Sammantaget bedöms att endast en marginell förskjutning av omsättningen kommer att kunna förväntas från säljledet till förmån för reparatörer. Kvantifiering saknas. När det gäller ändring av felansvarstid bedöms detta beröra främst varor för vilka det inte redan finns krav på ekodesign (enligt annan EU-rättslig reglering). Sammantaget bedömer utredningen att kostnadspåverkan på företagen blir ytterst liten. En viss administrativ börda uppkommer dock i och med att företag behöver administrera reklamationer under en längre tid.

Regelrådet gör följande bedömning. Vissa kostnadsförändringar har uppskattats kvantitativt. Det är positivt att detta redovisas. Det framgår källor till dessa uppskattningar, vilket är värdefullt och det är också värdefullt att det framgår vilken bedömning utredningen gör när det gäller säkerheten i uppgifterna. Samtidigt anges det finnas vissa kostnadsförändringar som utredningen inte har kvantifierat. De kvalitativa beskrivningar som finns varierar i tydlighet. Det är enligt Regelrådets uppfattning ett problem att kostnadspåverkan som initialt bedöms finnas särskilt för mindre företag till följd av reparationsdirektivet inte har uppskattats kvantitativt. Det kan antas att även mindre kostnadsförändringar som i förlängningen antas kompenseras med att de små företagen kan ta ut avgifter skulle kunna ha relativt stor betydelse just för små företag. Regelrådet ser positivt på att utredningen har varit i kontakt med några berörda branschorganisationer. Med tanke på att i vart fall delar av lagstiftningsförslaget synes träffa mycket brett vill Regelrådet framhålla att det hade kunnat finnas fördelar om uppgifter från fler branschorganisationer och företag hade kunnat samlas in. I vilken utsträckning intäkter (i form av reparationsavgifter) i princip kompenserar för de initiala kostnaderna på sikt är en fråga, en annan aspekt är hur de berörda företagens likviditet skulle kunna påverkas. Kostnadspåverkan är enligt Regelrådets uppfattning inte tillräckligt tydligt beskriven, som helhet betraktat. Det framgår viss information om påverkan på intäkter. Enligt Regelrådets uppfattning är det förståeligt att denna utveckling är i hög grad beroende av konsumenternas beteende och inte minst mot denna bakgrund kan beskrivningen av intäktpåverkan anses tillräcklig.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på företagens kostnader bristfällig.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på företagens intäkter godtagbar.

## Påverkan på konkurrens

Det anges att EU-kommissionen bedömde att för företag skulle förslagen i direktivet om mer konsumentmakt innebära fördelar i form av likvärdiga konkurrensvillkor. Utredningens egen bedömning när det gäller direktivet om mer konsumentmakt anges vara att lagändringarna som genomför detta innebär förbättrade förutsättningar att beivra vilseledande marknadsföring, vilket kommer att gynna företag som erbjuder miljömässigt hållbara produkter genom att bestämmelserna kan antas medföra en ökad efterfrågan på dessa produkter. Förslagen motverkar företag som i dag använder sig av miljömässigt vilseledande

metoder. Ändringarna anges också innebära en ökad harmonisering inom EU. Regleringen för företag som bedriver gränsöverskridande verksamhet blir mer tydlig och enhetlig, vilket anges underlätta och effektivisera verksamheten för dessa företag. När det gäller det europeiska formuläret för reparationsinformation anges att detta kan användas av företag. Syftet är att förenkla och underlätta för näringsidkare och konsumenter att ingå reparationsavtal. På detta sätt kan det antas att antalet reparationer kommer att öka till följd av förekomsten av formuläret. För framför allt små och medelstora reparationsföretag bedöms förslaget vara positivt och gynna konkurrensen inom reparationsbranschen. Förslaget bedöms inte innebära några kostnader för företag. Som refererats ovan har EU-kommissionen bedömt att direktivförslagen kan gynna reparationer på bekostnad av försäljning av nya produkter medan utredningen bedömt att en sådan förskjutning i omsättning väntas bli marginell.

Regelrådet har i sin informationsinhämtning ställt frågor till en branschorganisation för att få en bredare bild av möjliga konsekvenser av förslaget. Därvid erfor Regelrådet att branschorganisationen när det gällde reparationsdirektivet hade uppfattningen att konsekvensanalysen i betänkandet i relativt begränsad utsträckning belyser de praktiska förutsättningarna för att reformen ska få genomslag. Förslagen bygger i stor utsträckning på antagandet att en rättslig möjlighet till reparation automatiskt leder till ökad reparation i praktiken. I realiteten ansåg organisationen att utfallet i hög grad skulle bero på faktorer som tillgången till kvalificerade reparatörer, kostnaden för reparation i förhållande till nyinköp samt hur väl den föreslagna onlineplattformen fungerar.

Regelrådet gör följande bedömning. Det finns en beskrivning av möjlig påverkan på konkurrens. Denna beskrivning tar upp aspekter som Regelrådet uppfattar som relevanta. Samtidigt har det angetts att mindre företag i viss mån kan ställas inför större krav på anpassning efter regelverket. Det är inte helt enkelt att utifrån beskrivningen avgöra i vilken utsträckning reparationsformulärets gynnsamma effekt för de små och medelstora företagen kan väntas kompensera för deras anpassningskostnader. Samtidigt skulle det kunna förväntas att den frågan har betydelse för om påverkan på konkurrens blir positiv på det hela taget. Med ledning av de synpunkter som refererats från branschorganisation ovan uppfattar Regelrådet att det finns ytterligare indikationer på att en fördjupad analys av påverkan på konkurrensförhållandena och marknadsförutsättningarna hade varit motiverad. Sammantaget finns det värdefull information om påverkan på konkurrens, men det hade varit motiverat med en mer utvecklad analys. Regelrådet noterar att utredningen tydligt har behandlat frågan om kostnad för reparation i förhållande till nyköp men att frågan om tillgång till kvalificerade reparatörer och hur väl den föreslagna onlineplattformen kan väntas fungera inte har blivit belysta i samma utsträckning. Det är möjligt att den frågan om onlineplattformens funktion snarast skulle vara relevant i samband med utvärdering, men utredningen har inte tagit upp den frågan i det sammanhanget heller (vilket framgår i avsnitt om utvärdering nedan i detta yttrande). Beskrivningen hade behövt utvecklas. Det hade inte minst varit av intresse med en beskrivning av hur utredningen sett på om de tillkommande kraven kan skapa inträdesbarriärer för nya, mindre företag att komma in på marknaden.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på konkurrens bristfällig.

## Särskilda hänsyn till små och medelstora företag

I kapitel 13 i betänkandet finns inte något särskilt avsnitt om hänsyn till små företag. När det gäller bestämmelser som genomför direktivet om mer konsumentmakt anges ingen information specifikt om effekter för små företag i kapitel 13. Som refererats ovan bedömer utredningen däremot att det framför allt kan antas att framför allt mindre företag kommer att behöva anpassa sig till det nya regelverket som genomför reparationsdirektivet. Det anges att de företag som reparerar ska kunna ta ut en avgift för detta, men att utredningen bedömer att det kan krävas vissa initiala kostnader för att anpassa verksamheten till lagens krav. Inget anges, såvitt Regelrådet kan se, i kapitlet om några anpassningar av det föreslagna regelverket med hänsyn till företagens storlek. Läsning av reparationsdirektivets text ger vid handen att EU-kommissionen när så är lämpligt ska anta riktlinjer för att bistå särskilt mikroföretag och små och medelstora företag att uppfylla de krav och skyldigheter som fastställs i detta direktiv (se artikel 10).

Regelrådet gör följande bedömning. Det finns information som visar att mindre företag skulle kunna få mer anpassningskostnader till i vart fall delar av det föreslagna regelverket. Det är i sig bra att detta anges tydligt. Utredningen har samtidigt inte – såvitt Regelrådet kan se – kommenterat detta vidare eller föreslagit någon anpassning med anledning av det. Att det i en av EU-rättsakterna finns angivet att EU-kommissionen om den finner att så är lämpligt ska underlätta för små företag är visserligen en aspekt som kan vara relevant att beakta, men det hindrar inte att utredningen för sin del hade behövt kommentera behovet av särskilda hänsyn till små och medelstora företag till följd av det nu aktuella regelverket explicit.

Regelrådet finner redovisningen av särskilda hänsyn till små och medelstora företag bristfällig.

## Åtgärder för att begränsa kostnader och andra negativa effekter

Som har refererats ovan så finns det i avsnitt 5.3 exempel på att utredningen för resonemang om hur negativa konsekvenser för företag kan undvikas genom att undvika vissa möjliga utformningar av de svenska bestämmelserna. Detta gäller när det handlar om ändringar i marknadsföringslagen och när det gäller den så kallade svarta listan, där en utformning väljs som innebär att tillämpningsområdet begränsas till konsumenter. Det gäller också frågan om förlängning av ansvarstiden för reparationer.

Utöver detta kan Regelrådet inte finna några beskrivningar som kan se kopplas till aspekten.

Regelrådet gör följande bedömning. Den beskrivning som finns av olika alternativ när det gäller tillämpningsområdet för bestämmelser i direktivet om mer konsumentmakt och när det gäller ansvarstiden för reparationer kan ses som ett exempel på att utredningen velat undvika att genomförandet av de EU-rättsliga bestämmelserna ska medföra mer kostnader än nödvändigt. Beskrivningen är tillräckligt tydlig.

Regelrådet finner redovisningen av åtgärder för att begränsa kostnader och andra negativa effekter godtagbar.

## Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Det anges i kapitel 12 att enligt artikel 4.1 i direktivet om mer konsumentmakt ska medlemsstaterna senast den 27 mars 2026 anta och offentliggöra de bestämmelser som är

nödvändiga för att följa detta direktiv. Bestämmelserna ska tillämpas från och med den 27 september 2026. Enligt artikel 22.1 i reparationsdirektivet ska medlemsstaterna senast den 31 juli 2026 anta och offentliggöra de bestämmelser som är nödvändiga för att följa detta direktiv. Bestämmelserna ska tillämpas från och med den dagen. Den tidigaste möjliga tidpunkten som den nya lagen om reparation av varor av konsumenters varor och övriga föreslagna lagändringar kan träda i kraft bedömer utredningen vara den 1 januari 2027. Utredningen föreslår därför ett ikraftträdande den dagen. Förordningsändring i Naturvårdsverkets instruktion föreslås till ett tidigare datum på grund av bestämmelser i direktivet som förklaras.

Det föreslås övergångsbestämmelser i några fall. Det anges i detta sammanhang att när det gäller ändringarna i marknadsföringslagen och distansavtalslagen har från kommersiella aktörer framförts att det behövs särskilda övergångsregler för varor som har tillverkats eller märkts före ikraftträdandet men som marknadsförs först efter ikraftträdandet. Marknadsföring av sådana varor kan annars komma att bli otillåten. Att paketera om eller märka om varor kommer att medföra kostnader. Utredningen konstaterar emellertid att direktivet om mer konsumentmakt inte innehåller någon övergångsbestämmelse som möjliggör att till exempel varor som tillverkats, släppts ut på marknaden eller märkts före ett visst datum ska omfattas av äldre bestämmelser. Det är fråga om ett s.k. fullharmoniseringsdirektiv som inte ger utrymme för medlemsstaterna att frångå regleringen. En sådan typ av övergångsregel skulle alltså inte vara förenlig med direktivet. Utredningen föreslår därför inte detta.

Regelrådet erfar att frågan om denna övergångsregel också berörts i remissvar från Livsmedelsföretagen över betänkandet (daterat den 27 februari 2026) och branschorganisationen angav då bland annat direktivet saknar normala och rimliga övergångsbestämmelser, trots att det i praktiken förutsätter omfattande anpassningar i företagets verksamhet. De nya reglerna anges påverka bland annat marknadsföring, kommunikation, interna rutiner och i vissa fall även tekniska system. Organisationen framhöll att inom livsmedelssektorn är ledtiderna för förändringar av förpackningar långa, ofta flera år, och framhöll att i andra större rättsakter medgavs övergångstider om tre till fem år, vilket branschorganisationen ser som en förutsättning för ett proportionerligt genomförande. I det aktuella fallet riskerar företag i stället att tvingas kassera fullt användbart förpackningsmaterial som inte längre uppfyller de nya kraven. För många livsmedelsföretag anges det röra sig om stora volymer förpackningar som redan finns i lager eller är bundna i långa leveransavtal. Utöver förpackningsmaterial påverkas även certifieringar, produktinformation och interna processer. Förändringar i märkning och hållbarhetskommunikation kräver ofta omcertifiering, uppdatering av tredjepartsgranskningar och anpassning av digitala system. Branschorganisationen förordar att Sverige i det fortsatta arbetet i Bryssel ska verka för att nödvändiga kompletteringar och förtydliganden av regelverket kommer på plats, att tillämpningsvägledning finns tillgänglig i god tid innan reglerna ska börja gälla samt att rimliga övergångstider säkerställs. Utöver att denna information alltså anges i Livsmedelsföretagens remissvar har Regelrådet i sin insamling av information om detta ärende erfarit att det finns fler branschorganisationer som har angett att det finns problem just med avsaknaden av övergångsregler.

I avsnitt 13.7 om konsekvenser för det allmänna anges att utredningen föreslår att Konsumentverket ska ansvara för att informera konsumenter om deras rättigheter till följd av reparationsdirektivet och för en åtgärd att främja reparation, till exempel en kampanj rörande reparation av varor. Det beskrivs också vissa andra informationsinsatser som verket väntas göra.

Regelrådet gör följande bedömning. Det framgår vilka hänsyn som utredningen bedömt motiverar den tidpunkt för ikraftträdande som föreslås. Det är bra att det också nämnts de invändningar som har riktats mot att det inte föreslås någon övergångsregel för varor som tillverkats eller märkts före ikraftträdandet men som marknadsförs först efter detta.

Regelrådet noterar att berörd branschorganisation har framfört ett flertal konkreta invändningar som tar sikte på möjliga negativa konsekvenser av att övergångsregler inte föreslås. Regelrådet ser det i och för sig som naturligt att utredningen inte har kommenterat det som branschorganisationen har skrivit om den fortsatta processen inom EU. Däremot finner Regelrådet att mycket synes tala för att effekterna av att inte ha övergångsregler skulle kunna bli betydande och denna fråga hade varit motiverad att belysa tydligare i betänkandet. Därvid beaktar Regelrådet också att det, såvitt Regelrådet förstår, är flera branscher som har angett just avsaknad av övergångsregler som ett väsentligt problem. Sammantaget finner Regelrådet att beskrivningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande hade behövt ett tydligare resonemang om effekterna av att övergångsregler i vissa avseenden inte finns och att aspekten, trots att viss värdefull beskrivning finns, inte kan anses tillräckligt tydligt redovisad. Beskrivningen av behovet av speciella informationsinsatser är däremot tillräcklig.

Regelrådet finner redovisning av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande bristfällig.

Regelrådet finner redovisningen av behov av speciella informationsinsatser godtagbar.

## Hur och när konsekvenserna kan utvärderas

Enligt 7 § 4 och 5 förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar ska en bedömning göras om tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser samt en beskrivning av hur och när konsekvenserna av förslagen kan utvärderas. Den tidigaste möjliga tidpunkten som den nya lagen om reparation av varor och övriga föreslagna lagändringar kan träda i kraft anges vara den 1 januari 2027. Först när det har gått ett antal år bedömer utredningen att det går att utvärdera konsekvenserna av förslagen. Det gäller bland annat om det har skett en påverkan när det gäller antalet reparationer av varor och konsumtionsmönster i övrigt. I de båda direktiven finns särskilda bestämmelser om översyn och rapportering som innebär att kommissionen ska lämna en rapport om de båda direktiven år 2031. Utredningen bedömer att det är rimligt att det först då går att utvärdera konsekvenserna av förslagen.

Regelrådet gör följande bedömning. En konsekvensutredning ska ge en bild av hur och när konsekvenserna av ett förslag kan utvärderas. Den beskrivning som finns i betänkandet ger en bild av en tidpunkt för när utvärdering skulle kunna göras. Det framgår också något om vad som skulle bli föremål för utvärdering – reparationer av varor och möjliga ändringar i konsumtionsmönster. Vad som däremot inte framgår är vilken metod som föreslås användas och om i vilken mån påverkan på berörda företag avses ingå i en utvärdering och i sådant fall på vilket sätt. I ett fall som detta, där det har angetts att kostnadsökningar av viss omfattning skulle kunna bli aktuella för företagen och där det har angetts att företags storlek kan ha viss betydelse för hur de kommer att påverkas, uppfattar Regelrådet att det är av vikt att utvärderingen har en tydligare inriktning att effekter för företag ska ingå i det som utvärderas och på vilket sätt. Sammantaget finner Regelrådet därför att frågan om hur utvärdering ska gå till hade behövt beskrivas mer utvecklat, även om det framgår tillräckligt om en ungefärlig tidpunkt då det skulle kunna ske. Mer information om hur Regelrådet ser på hur utvärdering kan redovisas ges i vägledning för konsekvensutredning (länk nedan).

<https://www.regelradet.se/vagledning.1236.html>

Regelrådet finner redovisningen av hur och när förslaget kan utvärderas bristfällig.

## Överensstämmelse med EU-rätten och om förslaget går utöver minimikraven

I kapitel 13 anges att utredningens förslag bedöms överensstämma med EU-rätten. Direktivet om mer konsumentmakt och reparationsdirektivet är i huvudsak fullharmoniseringsdirektiv. Medlemsstaterna får inte behålla eller införa bestämmelser som avviker från direktivet om direktivet inte tillåter det. Genom reparationsdirektivet ges en möjlighet för medlemsstaterna att förlänga den s.k. felansvarstiden för en säljare under en längre tid än ett år. Utredningen har bedömt att den möjligheten inte bör utnyttjas (se avsnitt 7.3.2). I andra delar av betänkandet finns fler exempel på att förslagets överensstämmelse med EU-rätten beskrivs mer i detalj.

Regelrådet gör följande bedömning. Det finns såväl en övergripande bedömning av om förslaget överensstämmer med EU-rätten och om det går utöver minimikraven i kapitel 13. Att detta beskrivs på en aggregerad nivå är bra för översiktlig tydlighet. Beskrivningarna som i förekommande fall finns i de delar av betänkandet där utredningens förslag presenteras är viktiga komplement till den övergripande bedömningen. Sammantaget är redovisningen tydlig både när det gäller överensstämmelse med EU-rätten generellt och hur förslaget förhåller sig till minimikrav i direktiven. Inte minst värdefullt är att det framgår inte bara hur förslaget förhåller sig till de ändringar som föreslås nu utan även att befintliga nationella regler i några avseenden gick längre än de äldre EU-rättsliga bestämmelserna krävde som minimum på samma område.

Regelrådet finner redovisningen av överensstämmelse med EU-rätten och om förslaget går utöver minimikraven godtagbar.

## Övrigt som Regelrådet vill framföra

Regelrådet har inget i övrigt att framföra i ärendet.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 18 mars 2026.

I beslutet deltog Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson, Roland Sigbladh och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av Per Högström.



Anna-Lena Bohm  
Ordförande



Per Högström  
Föredragande